

Diariet

Beslut om avvikelsemeddelande 8 Järnvägsnätsbeskrivning 2022

Med anledning av nya järnvägslagar som träder i kraft den 1 juni kommer Trafikverkets järnvägsnätsbeskrivningar att uppdateras med nedan angivna uppgifter. De förändringar som lagarna för med sig i form av ändrat sakinhåll förövrigt kommer att tillkännages i nästkommande avvikelsemeddelande som föregås av samråd och beräknas ske efter sommaren.

e.u.

Karin Nordner
Chef Affärsregler och modeller
Trafik

Kapitel 1 Allmän information

Definitioner

Andra punkten i listan får ny lydelse enligt nedan.

II) Järnvägsmarknadslagen (2022:365)

Tillkommande definition är:

Tjänsteleverantör ¹⁾: Den som ansvarar för förvaltning av en anläggning för tjänster eller för tillhandahållande av sådana tjänster som avses i 9 kapitlet, järnvägsmarknadslagen.

Följande definition har ny lydelse enligt nedan:

Trafikverkets järnvägsnät ¹⁾: Den järnvägsinfrastruktur och de anläggningar för tjänster som tillhör staten och drivs och förvaltas av Trafikverket.

Med anledning av införandet av ny järnvägslagstiftning den 1 juni 2022 så har följande ändringar och hänvisningar till lagstiftningen i JNB 2022 ändrats.

Rubriken, - Lagar och förordningar, har ändrats till – Lagar, förordningar och förarbeten

I efterföljande text till ovanstående rubrik har följande ändringar gjorts

Punkter som utgår:

- Regeringens proposition 2017/18:62, Ny järnvägstrafiklag
- Järnvägslagen (2004:519)
- Järnvägsförordningen (2004:526) t.o.m. SFS 2020:38

Punkter som tillkommer:

- Förordning (2010:185) med instruktion för Trafikverket
- Järnvägsmarknadslag (2022:365)
- Järnvägsteknisklag (2022:366)
- Järnvägssäkerhetslag (2022:367)
- Lag (2022:368) om nationella järnvägssystem
- Järnvägsmarknadsförordning (2022:416)
- Järnvägssäkerhetsförordningen (2022:418)

Med anledning av att järnvägslagen (2004:519) och järnvägsförordningen (2004:526) ersatts av ny lagstiftning görs följande ändringar av hänvisningar till den nya lagstiftningen. Avsnitten i som berörs och nya texterna enligt nedan:

Kapitel 1 Allmän information

Avsnitt 1.1 Inledning, texten mellan första och sista stycket får ny lydelse enligt nedan:

Enligt förordning med instruktion för Trafikverket ska verket vara infrastrukturförvaltare för det järnvägsnät som tillhör staten. Trafikverket ansvarar för den samlade långsiktiga infrastrukturplaneringen och för byggande, drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar.

Järnvägsmarkandslag (2022:365) och järnvägsmarknadsförordning (2022:416) anger bestämmelser om förvaltning och användning av järnvägsinfrastruktur samt tillhandahållande av tjänster åt järnvägsföretag.

Vid upprättande av järnvägsnätsbeskrivning, tilldelning av kapacitet, uttag av avgifter med mera tillämpar Trafikverket den lagstiftning som gäller generellt för infrastrukturförvaltare och tjänsteleverantörer. Utöver detta har Trafikverket ett särskilt uppdrag att inhämta och sammanställa uppgifter från samtliga infrastrukturförvaltare och tjänsteleverantörer, för att beskriva det samlade svenska järnvägsnätet.

Avsnitt 1.3.1 Rättslig status, andra stycket:

En mängd EU-rättsliga bestämmelser för järnvägsverksamhet har implementerats i Sverige genom järnvägsmarknadslag (2022:365). Enligt denna lag ska en infrastrukturförvaltare bland annat upprätta och offentliggöra en järnvägsnätsbeskrivning (eng. "network statement"). Detta dokument utgör Trafikverkets järnvägsnätsbeskrivning.

Svensk och internationell järnvägsverksamhet styrs inte bara av nationell lagstiftning utan också av vissa direkt tillämpliga EU-rättsakter, exempelvis regleras tidsplanen för tilldelningsprocessen av en EU-förordning. Utöver detta gäller den nationella tillsynsmyndighetens föreskrifter, till exempel Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om tillträde till järnvägsinfrastruktur (TSFS 2017:99).

Gällande bestämmelser på internationell och nationell nivå finns på riksdagen.se, eurlex.europa.eu och transportstyrelsen.se.

Kapitel 2 Infrastruktur

Avsnitt 2.4.1.1 Sträckor reserverade för persontrafik, första meningen:

Följande sträckor är reserverade för persontrafik i enlighet med järnvägslagstiftningen

Avsnitt 2.4.1.2 Sträcka reserverad för pendeltågstrafik, första meningen:

Följande sträcka är reserverad för pendeltågstrafik i enlighet med järnvägslagstiftelsen.

Avsnitt 2.4.1.3 Sträckor med särskilda förutsättningar, första och andra meningen:

Trafikverket får, enligt Järnvägsmarknadsförordning (2022:416) får besluta att upphöra med underhåll av en del av det järnvägsnät eller av en annan järnvägsspåranläggning som ägs och förvaltas av staten, om trafiken på denna del av nätet eller anläggningen är av endast obetydlig omfattning. Se tabell nedan

Avsnitt 2.4.1.3 Sträckor med särskilda förutsättningar, tredje meningen:

Trafikverket får, enligt Järnvägsmarknadsförordning (2022:416) besluta att en del av det järnvägsnät som ägs och förvaltas av staten ska läggas ned då det antingen var minst tre år sedan beslut fattades om att underhållet ska upphöra (6 kap. 9 §) eller om den del av järnvägsnätet som läggs ned ersätts på annan plats i det statliga järnvägsnätet (6 kap. 10 §).

Kapitel 3 Villkor för tillträde och trafikering

Avsnitt 3.1 Inledning, andra stycket har ny lydelse:

Ett järnvägsföretag eller den som ansökt om eller beviljats infrastrukturkapacitet eller tillgång till en tjänst får till tillsynsmyndigheten hänskjuta tvister om huruvida ett beslut som fattats av en infrastrukturförvaltare, en tjänsteleverantör eller ett vertikalt integrerat företag står i överensstämmelse med 4-9 kap. järnvägsmarknadslagen (2022:365), föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa kapitel eller sådana direkt tillämpliga EU-rättsakter som avses i 10 kap. 1 § andra stycket.

Avsnitt 3.2.1 Villkor för att ansöka om tågläge

Den som enligt järnvägslagstiftningen har rätt att utföra eller organisera järnvägstrafik kan ansöka om tågläge. För utförande av järnvägstrafik ställer lagen krav på tillstånd, se avsnitt 3.2.3.

Avsnitt 3.2.2 Villkor för tillträde till järnvägsinfrastruktur, andra meningen i första stycket:

Andra fysiska eller juridiska personer med hemvist eller säte i en stat inom EES eller i Schweiz, som har ett allmännyttigt eller kommersiellt intresse av infrastrukturkapacitet och som uppfyller de krav som Trafikverket ställt med stöd av 7 kap. 9 § järnvägsmarknadslagen, har rätt att organisera järnvägstrafik på Trafikverkets järnvägsnät.

Avsnitt 3.2.3.4 Återkallelse av tillstånd, de två sista punkterna i stycket:

- järnvägsföretaget inte fullgör sina skyldigheter enligt sådana direkt tillämpliga EU-rättsakter som har utfärdats med stöd av direktiv 2012/34/EU och 2016/798, eller
- tillståndshavaren under minst sex sammanhängande månader inte använder en licens enligt 2 kap. 2 § järnvägsmarknadslagen.

Avsnitt 3.3.1 Ramavtal, första meningen i första stycket:

Ett ramavtal är ett avtal om användande av infrastruktur som avser längre tid än en tågplan.
Infrastrukturförvaltare kan enligt järnvägsmarknadslagen träffa sådana avtal med järnvägsföretag

Avsnitt 3.4.2 Behörighetskrav för operativ personal, Första stycket:

För personal som ska framföra järnvägsfordon på Trafikverkets spåranläggning måste krav som framgår av, järnvägssäkerhetslagen (2022:367), järnvägssäkerhetsförordningen (2022:418), lag om behörighet för lokförare (2011:725), förordning om behörighet för lokförare (2011:728) och föreskrifter som gäller med stöd av dessa författningar vara uppfyllda.

Kapitel 4 Tilldelning av kapacitet

Avsnitt 4.2.1.3 Kapacitetsplaner, första meningen i avsnittet:

I syfte att maximera kapaciteten för att kunna tillgodose ansökningar så långt som möjligt i enlighet med järnvägsmarknadslagen, tar Trafikverket i samråd med sökande fram kapacitetsplaner.

Kapitel 5 Tåglägestjänster och avgifter

Avsnitt 5.1 Inledning, andra meningen i första stycket:

Samtliga tjänster regleras i direktiv 2012/34/EU, bilaga II, som genomförts genom ändringar i järnvägsmarknadslagen (2022:365).

Avsnitt 5.2 Avgiftsprinciper, första meningen i avsnittet:

Trafikverket tar ut avgifter med stöd av 8 kap. järnvägsmarknadslagen (2022:365).

Avsnitt 5.2 Avgiftsprinciper, första meningen under rubriken, - Avgift för användande av den infrastruktur som Trafikverket förvaltar:

Trafikverket ska fastställa avgifter för användning av järnvägsinfrastrukturen till den kostnad som uppstår som en direkt följd av framförandet av järnvägsfordon, enligt 8 kap. 3 § järnvägsmarknadslagen (2022:365). Avgifterna ska vara konkurrensneutrala och icke-diskriminerande, enligt 8 kap. 1 § i samma lag.

Avsnitt 5.2 Avgiftsprinciper, första meningen i andra stycket under rubriken, - Avgift för användande av den infrastruktur som Trafikverket förvaltar:

Med kostnad som uppstår som en direkt följd av framförandet av järnvägsfordon menas den kortsiktiga marginalkostnaden, enligt proposition 2021/22:83.

Avsnitt 5.2 Avgiftsprinciper, första meningen i fjärde stycket under rubriken, - Avgift för användande av den infrastruktur som Trafikverket förvaltar:

Trafikverket får enligt 8 kap. 6 § järnvägsmarknadslagen (2022:365) ta ut högre avgifter än den kostnad som uppstår som en direkt följd av framförandet av järnvägsfordon, för att uppnå kostnadstäckning.

Avsnitt 5.2 Avgiftsprinciper, texten under rubriken, - Avgift för passage av Öresundsbron:

Enligt 8 kap 7 § järnvägsmarknadslagen får infrastrukturförvaltaren, på grundval av den långsiktiga kostnaden för ett särskilt infrastrukturprojekt som ökar effektiviteten i järnvägssystemet och som har avslutats efter 1988, ta ut högre avgifter än som följer av 8 kap. 3 och 4 §§ i järnvägsmarknadslagen, om projektet inte skulle ha kommit till stånd om avgifterna hade begränsats på det sätt som följer av 3 och 4 §§. En sådan särskild avgift tas ut för godstrafik på Öresundsbro Konsortiets järnvägsnät. Avgiften faktureras av Trafikverket.

Avsnitt 5.2 Avgiftsprinciper, första meningen under rubriken, - Bokningsavgift :

Trafikverket får med stöd av 8 kap. 9 § järnvägsmarknadslagen ta ut en lämplig avgift för kapacitet som är tilldelad men inte har använts (se avsnitt 5.6).

Avsnitt 5.2 Avgiftsprinciper, texten under rubriken, - Kvalitetsavgift:

Ett trafikeringsavtal ska innehålla villkor om verksamhetsstyrning med kvalitetsavgifter (se avsnitt 5.7) som ska gälla vid normala driftsförhållanden, enligt 7 kap. 28 § järnvägsmarknadslagen. Kvalitetsavgiften ska betalas av den part som orsakar avvikelser från det användande av infrastrukturen som är fastställt i tågplan och trafikeringsavtal. Kvalitetsavgifter ska utformas så att både infrastrukturförvaltaren och den som använder infrastrukturen vidtar skäliga åtgärder för att minimera driftstörningar i järnvägssystemet och för att förbättra järnvägsnätets prestanda, enligt 7 kap. 30 § järnvägsmarknadslagen.

Avsnitt 5.2 Avgiftsprinciper, första meningen under rubriken, - Avgift för tjänster:

Avgifter för de grundläggande tjänster som Trafikverket tillhandahåller tas ut med stöd av 9 kap. 6 § järnvägsmarknadslagen, och får enligt denna bestämmelse inte överstiga kostnaden för att tillhandahålla tjänsten plus en rimlig vinst.

Avsnitt 5.3.5 Avgiftssystem minimipaketet av tillträdestjänster (tågläge), tredje meningen under rubriken, - Tåglägesavgift:,

Tåglägesavgift hög innefattar ett påslag enligt 8 kap. 6 § järnvägsmarknadslagen.

Avsnitt 5.3.6 Avgifter minimipaketet av tillträdestjänster (tågläge):

För minimipaketet av tillträdestjänster tas spåravgift ut (per bruttotonkilometer) plus tåglägesavgift (per tågkilometer) plus eventuella passageavgifter enligt avsnitt 5.3.5 och i linje med järnvägsmarknadslagen 8 kap 3– 7 §§.

Avsnitt 5.4.11 Avgift, tillhandahållande av drivmotorström, första meningen:

Trafikverket levererar drivmotorström till järnvägsföretag baserat på en självkostnad för att tillhandahålla tjänsten, i linje med 9 kap 6 § i järnvägsmarknadslagen.

Avsnitt 5.5.1.1 Avgifter, GSM-R, andra meningen:

Avgifterna är självkostnadsbaserade och i linje med 9 kap 6 § järnvägsmarknadslagen (2022:365).

Avsnitt 5.7 Verksamhetsstyrning med kvalitetsavgifter, första och andra meningen:

Trafikverket tillämpar verksamhetsstyrning med kvalitetsavgifter i enlighet med 7 kap. 28 § i järnvägsmarknadslagen (2022:365). Syftet med kvalitetsavgifter är att förebygga driftstörningarna i järnvägssystemet. Kvalitetsavgifterna ska vara utformade så att både infrastrukturförvaltaren och den som använder infrastrukturen vidtar skäligen åtgärder för att förebygga driftstörningar, enligt 7 kap. 30 § i järnvägsmarknadslagen.

Avsnitt 5.7.3 Rapportering av avvikelser från kompletterad fastställd tågplan, första stycket:

Trafikverket ska tillhandahålla ”ett system för att rapportera och registrera avvikelser från i tågplan och trafikeringsavtal fastställd användning av infrastrukturen samt orsakerna till sådana avvikelser” (7 kap. 7 § järnvägsmarknadslagen).

Kapitel 7 Anläggningar för tjänster

Avsnitt 7.2 Översikt av anläggningar för tjänster, första meningen:

Trafikverket kommer att uppdatera webbsidan på trafikverket.se månadsvis, med uppgifter från dem som uppfyller kriterierna som tjänsteleverantör enligt järnvägsmarknadslagen (2022:365).

Kapitel 8 Trafikverkets allmänna avtalsvillkor

Avsnitt 8.5.1 I samverkan och i dialog, andra meningen:

Om det inte går att komma överens ska Trafikverket enligt 7 kap. 21 § järnvägsmarknadslagen (2022:365) vid störningar i järnvägstrafiken genomföra nödvändiga åtgärder för att återställa trafiken till normala förhållanden.

Avsnitt 8.5.6 Resurser vid röjning, sista stycket innan rubriken, - Trafikorganisatör:

Oberoende av ovanstående kan Trafikverket, om tidsfrister specificerade i avsnitt 6.3.1.1, inte bedöms kunna hållas, besluta om att sätta in resurser i form av hjälpfordon för röjning enligt 7 kap. 21 § järnvägsmarknadslagen. Vidare ska järnvägsföretaget, om situationen kräver enligt ovan, på Trafikverkets begäran ställa fordon och förarpersonal till Trafikverkets förfogande för röjning enligt 8.5.1 och enligt 7 kap. 22 § järnvägsmarknadslagen (2022:365).

Bilaga 4 B Prioriteringskriterier

Avsnitt 1.1 Prioriteringskriteriernas syfte, första stycket:

I järnvägsmarknadslagen (2022:365), 7 kap. 2 §, anges att om ansökningarna om infrastrukturkapacitet inte kan samordnas ska förvaltaren tilldela kapacitet med hjälp av avgifter eller i enlighet med prioriteringskriterier som medför ett samhällsekonomiskt effektivt utnyttjande av infrastrukturen.

Bilaga 4 D Kapacitetsförutsättningar

Avsnitt 3.1 Bakgrund, första stycket:

I syfte att maximera kapaciteten för att kunna tillgodose ansökningar så långt som möjligt i enlighet med 7 kap. 10 § järnvägsmarknadslagen, tar Trafikverket i samråd med sökande fram kapacitetsplaner.

Bilaga 4 F Kapacitetsplaner

Avsnitt 1 Inledning, första meningen:

Trafikverket har upprättat följande kapacitetsplaner i syfte att maximera kapaciteten, för att kunna tillgodose ansökningar så långt som möjligt i enlighet med 7 kap. 10 § järnvägsmarknadslagen.

Avsnitt 2.2 Syfte, första meningen:

I syfte att maximera kapaciteten för att kunna tillgodose ansökningar så långt som möjligt i enlighet med 7 kap. 10 § järnvägsmarknadslagen under de pågående arbetena mellan Hallsberg och Degerön, har Trafikverket upprättat följande kapacitetsplan.

Bilaga 5 C - Schabloner o beräkningsexempel elkostnad

Tabell 1 och 2, sista raderna:

Museifordon enligt järnvägsmarknadslagen.